PRZEGLĄD PRASY ZAGRANICZNEJ

CODZIENNY BIULETYN WYDZIAŁU PRASOWEGO

MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

Rok VII | Warszawa, czwartek 7 kwietnia 1932 r. | Nr. 79

ADRES REDAKCJI: Plac Marsz. Piłsudskiego 9, tel. M. S. Z., wewn. Nr. 53

TREŚĆ: Sprawy polskie: Sytuacja polityczna w Polsce. Polska a Niemcy. — Polska a Gdańsk. — **Zagadnienia ogólne:** Proces Sterna i Wasiljewa. Mocarstwa a Z. S. R. R. Sytuacja polityczna i gospodarcza w Z. S. R. R. — Projekt federacji naddunajskiej. Konferencja 4-ch mocarstw. — Sytuacja polityczna w Niemczech. — Litwa a Niemcy. Sprawa Kłajpedy.

SPRAWY POLSKIE

SYTUACJA POLITYCZNA W POLSCE. POLSKA A NIEMCY.

Saska prasa nacjonalistyczna podnosi alarm z powodu zarządzeń polskich, zmierzających do wykonania reformy rolnej, dopatrując się w tem nowego aktu teroru i wywłaszczania, skierowanego głównie przeciwko ludności niemieckiej w Polsce dla tem łatwiejszej „polonizacji" terenów zachodnich, a w szczególności „rdzennie niemieckiego Pomorza.

Leipziger Neueste Nachrichten piszą: „Fala odniemczania i ostatnie metody Polaków wskazują niedwuznacznie na krótkowzroczność ówczesnej polityki Curtiusa w związku z zawarciem układu likwidacyjnego, okupionego ofiarą kilkuset miljonów marek niemieckich".

Izwiestja 5.IV, cytują informacje komunistycznej „Neue Montagzeitung" (Berlin) o zbrojeniach Polski; pismo to wspomina o budowie nowych fabryk amunicji w Tarnowie, oraz o rozszerzeniu produkcji amunicji w przemyśle wojennym.

Izwiestja 5.IV, w doniesieniu z Warszawy przytaczają treść przemówienia prezesa Sławka na posiedzeniu posłów Bloku Bezpartyjnego. Zdaniem pisma, przemówienie Sławka jeszcze raz podkreśla znaczne pogorszenie się sytuacji wewnętrznej w Polsce. Dowodem tego jest również konferencja prezydenta z b. premjerami. Za objaw trudności gospodarczych i finansowych uważa dziennik sowiecki również wypłacenie urzędnikom połowy poborów — bilonem.

POLSKA A GDAŃSK.

Dzień Kowieński 4.IV, w art. wst. p. n. „Jeszcze o Gdańsku", nawiązującym do artykułu „Gdańsk i Polska", (por. „Przegl. Prasy Zagr." Nr. 78), omawia rozwój stosunków polsko - gdańskich od r. 1923 do chwili obecnej i pisze w końcu: „Postępowanie senatu gdańskiego, którego dążeniem jest przygotowanie powrotu Gdańska na łono Rzeszy, jest zupełnie sprzeczne z interesami Gdańska i wcześniej, czy później musi doprowadzić do bankructwa polityki Anschlussu, narzuconej Wolnemu Miastu przez Berlin. Cóż bowiem senat może osiągnąć na tej drodze? Nie zmieni przecież traktatów międzynarodowych, regulujących stosunek Gdańska do Państwa Polskiego, i nie oddzieli Wolnego Miasta od Rzeszy murem celnym, któryby zresztą doprowadził Gdańsk do ruiny. Wiedzą o tem doskonale rodowici gdańszczanie, ulegają jednak terorowi napływowych żywiołów i nie mają odwagi przełamać go. Biurokracja gdańska jest przesycona Niemcami z Rzeszy, którzy ciągle jeszcze uważają związek Gdańska z Polską jako stan przejściowy, a nadto są fanatykami hitleryzmu. Brak rzeczywistej opinji gdańskiej jest największą przeszkodą do znormalizowania polsko-gdańskich stosunków... Porozumienie polsko-gdańskie da się uskutecznić wtedy, gdy powstanie możliwość bezpośrednich czynów polsko-gdańskich, z wyłączeniem obcych czynników".

ZAGADNIENIA OGÓLNE

PROCES STERNA I WASILJEWA. MOCARSTWA A Z. S. R. R. SYTUACJA POLITYCZNA I GOSPODARCZA W Z. S. R. R.

Deutsche Tageszeitung 6.IV, podaje przebieg procesu Sterna i Wasiljewa p. t. „Die Anklageschrift erklärt: Polnisce Auftraggeber".

Germania 6.IV, podaje p. t. „Polnischer Protestschrift?" przebieg procesu Sterna i Wasiljewa oraz wiadomość o wizycie posła Patka u komisarza spraw zagr. Litwinowa.

Prawda 5.IV, zamieszcza informację z Paryża p. t.: „Ukraińcy z francuskiego sztabu generalnego", w której zaznacza m. in., że miarodajne francuskie koła

PRZEGLĄD PRASY ZAGRANICZNEJ

CODZIENNY BIULETYN WYDZIAŁU PRASOWEGO

MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

Rok VII | Warszawa, czwartek 7 kwietnia 1932 r. | Nr. 79

ADRES REDAKCJI: Plac Marsz. Piłsudskiego 9, tel. M. S. Z., wewn. Nr. 53

TREŚĆ: Sprawy polskie: Sytuacja polityczna w Polsce. Polska a Niemcy. — Polska a Gdańsk. — **Zagadnienia ogólne:** Proces Sterna i Wasiljewa. Mocarstwa a Z. S. R. R. Sytuacja polityczna i gospodarcza w Z. S. R. R. — Projekt federacji naddunajskiej. Konferencja 4-ch mocarstw. — Sytuacja polityczna w Niemczech. — Litwa a Niemcy. Sprawa Kłajpedy.

SPRAWY POLSKIE

SYTUACJA POLITYCZNA W POLSCE. POLSKA A NIEMCY.

Saska prasa nacjonalistyczna podnosi alarm z powodu zarządzeń polskich, zmierzających do wykonania reformy rolnej, dopatrując się w tem nowego aktu teroru i wywłaszczania, skierowanego głównie przeciwko ludności niemieckiej w Polsce dla tem łatwiejszej „polonizacji" terenów zachodnich, a w szczególności „rdzennie niemieckiego Pomorza.

Leipziger Neueste Nachrichten piszą: „Fala odniemczania i ostatnie metody Polaków wskazują niedwuznacznie na krótkowzroczność ówczesnej polityki Curtiusa w związku z zawarciem układu likwidacyjnego, okupionego ofiarą kilkuset miljonów marek niemieckich".

Izwiestja 5.IV, cytują informacje komunistycznej „Neue Montagzeitung" (Berlin) o zbrojeniach Polski; pismo to wspomina o budowie nowych fabryk amunicji w Tarnowie, oraz o rozszerzeniu produkcji amunicji w przemyśle wojennym.

Izwiestja 5.IV, w doniesieniu z Warszawy przytaczają treść przemówienia prezesa Sławka na posiedzeniu posłów Bloku Bezpartyjnego. Zdaniem pisma, przemówienie Sławka jeszcze raz podkreśla znaczne pogorszenie się sytuacji wewnętrznej w Polsce. Dowodem tego jest również konferencja prezydenta z b. premjerami. Za objaw trudności gospodarczych i finansowych uważa dziennik sowiecki również wypłacenie urzędnikom połowy poborów — bilonem.

POLSKA A GDAŃSK.

Dzień Kowieński 4.IV, w art. wst. p. n. „Jeszcze o Gdańsku", nawiązującym do artykułu „Gdańsk i Polska", (por. „Przegl. Prasy Zagr." Nr. 78). omawia rozwój stosunków polsko - gdańskich od r. 1923 do chwili obecnej i pisze w końcu: „Postępowanie senatu gdańskiego, którego dążeniem jest przygotowanie powrotu Gdańska na łono Rzeszy, jest zupełnie sprzeczne z interesami Gdańska i wcześniej, czy później musi doprowadzić do bankructwa polityki Anschlussu, narzuconej Wolnemu Miastu przez Berlin. Cóż bowiem senat może osiągnąć na tej drodze? Nie zmieni przecież traktatów międzynarodowych, regulujących stosunek Gdańska do Państwa Polskiego, i nie oddzieli Wolnego Miasta od Rzeszy murem celnym, któryby zresztą doprowadził Gdańsk do ruiny. Wiedzą o tem doskonale rodowici gdańszczanie, ulegają jednak terorowi napływowych żywiołów i nie mają odwagi przełamać go. Biurokracja gdańska jest przesycona Niemcami z Rzeszy, którzy ciągle jeszcze uważają związek Gdańska z Polską jako stan przejściowy, a nadto są fanatykami hitleryzmu. Brak rzeczywistej opinji gdańskiej jest największą przeszkodą do znormalizowania polsko-gdańskich stosunków... Porozumienie polsko-gdańskie da się uskutecznić wtedy, gdy powstanie możliwość bezpośrednich czynów polsko-gdańskich, z wyłączeniem obcych czynników".

ZAGADNIENIA OGÓLNE

PROCES STERNA I WASILJEWA. MOCARSTWA A Z. S. R. R. SYTUACJA POLITYCZNA I GOSPODARCZA W Z. S. R. R.

Deutsche Tageszeitung 6.IV, podaje przebieg procesu Sterna i Wasiljewa p. t. „Die Anklageschrift erklärt: Polnisce Auftraggeber".

Germania 6.IV, podaje p. t. „Polnischer Protestschrift?" przebieg procesu Sterna i Wasiljewa oraz wiadomość o wizycie posła Patka u komisarza spraw zagr. Litwinowa.

Prawda 5.IV, zamieszcza informacje z Paryża p. t.: „Ukraińcy z francuskiego sztabu generalnego", w której zaznacza m. in., że miarodajne francuskie koła

wojskowe porwane są nowym „szałem" zainteresowania do Ukraińców. Wyrazicielem tych nastrojów jest organ francuskiego sztabu generalnego „France Militaire", który w art. wstęp. aktualizuje problemat federacji polsko-ukraińskiej, powołując się na dzieła Voltair'a oraz na ideologję Petlury. „Prawda" polemizuje z twierdzeniem „France Militaire" o całkowitej wolności, z jakiej korzystają Ukraińcy w Małopolsce Wschodniej, zaznaczając, że „Ukraina Zachodnia znajduje się 12 lat pod okrutnem jarzmem okupantów".

Izwiestja 5.IV, ogłaszają tekst przemówienia Mołotowa na posiedzeniu centralnej rady Osoawiachima. Większy ustęp tego przemówienia Mołotow poświęcił sytuacji międzynarodowej ZSSR. w związku z wydarzeniami na Dalekim Wschodzie. Mołotow oświadczył, że wśród emigracji rosyjskiej istnieją dwa prądy — jedni dążą do utworzenia buforowego państwa przeciwsowieckiego na sowieckim Dalekim Wschodzie, drudzy znowu, jak Mikułow i gen. Denikin są temu przeciwni zgadzając się na zbrojną interwencję państw przeciwko ZSRR. pod warunkiem, aby ta przyszła interwencja nie odbywała się kosztem utraty terytorjów rosyjskich. W ten sposób dojrzewają nowe awantury przeciwsowieckie. Nie należy również zapominać, że wróg klasowy wewnątrz ZSRR. aczkolwiek rozbity, nie został jednak całkowicie zniszczony i usiłuje przeciwstawić się socjalizmowi. Osoawiachim wskutek powyższych okoliczności powinien spełnić swoje zadanie wojskowe wychowania mas i przygotowania ich do obrony ZSRR.

Prawda 5.IV, poświęca art. wst. sowieckiemu przemysłowi tekstylnemu, którego produkcja w roku bieżącym ma powiększyć się przeciętnie o 30 proc. Pismo zaznacza, że wydajność pracy w przemyśle tekstylnym obniżyła się w roku ubiegłym o 15 proc. w porównaniu z planem. Procent towarów wybrakowanych w poszczególnych fabrykach wynosił w roku ubiegłym od 11 proc. do 50 proc. Zakłady wyrobów lnianych wykonują plany produkcyjne zaledwie w 65 proc. Pismo podkreśla konieczność podniesienia wydajności produkcji przemysłu tekstylnego w roku bieżącym.

Trybuna Radziecka 5.IV, w art.: „Wypaczanie leninowskiej polityki narodowościowej" pisze, że szkolnictwo polskie w Leningradzie, które miało obsługiwać dzieci licznych robotników Polaków wskutek t. zw. szowinizmu wielkomocarstwowego przestało prawie zupełnie istnieć. Do roku 1929-go w Leningradzie były 4 szkoły polskie, w których wychowywało się zgórą 500 dzieci. Obecnie 3 szkoły zostały przyłączone do odpowiednich szkół rosyjskich i tylko jedna szkoła z polskim językiem nauczania jeszcze istnieje. Zebrania rodziców Polaków wypowiedziały się przeciwko przydzieleniu do szkół rosyjskich. Nie bacząc na protesty ze strony rodziców, szowiniści wielkomocarstwowi z instytucyj oświatowych dokonali swego i szkoły zostały przydzielone do rosyjskich. Stan obecny szkolnictwa polskiego w Leningradzie jest taki, że grozi on ostatecznem upadkiem ostatniej szkoły polskiej. Władze szkolne postawiły wniosek zmierzający do przyłączenia tej ostatniej szkoły polskiej Nr. 10 do szkół rosyjskich. Frakcja komunistyczna polskiego domu kultury proletarjackiej uchwaliła rezolucję przeciwstawiającą się wnioskowi władz szkolnych w Leningradzie. „Trybuna Radziecka" apeluje w końcu do odnośnych czynników, aby nie wypaczały leninowskiej polityki narodowościowej w Leningradzie, który powinien być wzorem dla innych miast.

PROJEKT FEDERACJI NADDUNAJSKIEJ. KONFERENCJA 4-CH MOCARSTW.

Lokal Anzeiger 6.IV, w depeszy swego korespondenta londyńskiego donosi, jakoby porozumienie między premjerem Tardieu a Mac Donaldem doszło do skutku na tej podstawie, iż Tardieu przyrzekł poczynić ustępstwa na rzecz Niemiec na konferencji lozańskiej w kwestji reparacyjnej, o ile Niemcy już obecnie w Londynie zobowiążą się nie podnosić swych roszczeń, dotyczących Pomorza polskiego, Kłajpedy i polskiego Górnego Śląska.

Deutsche Allg. Ztg. 5.IV, w koresp. z Bukaresztu pisze, że polityka francuska, której wyrazem jest teraz plan naddunajski Tardieu'go, natrafia w Rumunji na pewne trudności, jak tego dowodzi oświadczenie min. Argetojanu. Bliższe zbadanie sytuacji finansowej Rumunji wyjaśnia, dlaczego ona okazuje powściągliwość wobec planów naddunajskich. Francja rozumie, że powodzenie tych planów zawisło od pomocy finansowej tym krajom; Francja oblicza tę pomoc na 30 miljardów fr. fr. Taka suma jednak zapewne nie wystarczy dla dopomożenia wszystkim tym krajom.

The Morning Post 4.IV, w art. wst. pisze, że spotkanie Tardieu i Mac Donalda jest demonstracją przyjaźni nietylko premjerów, lecz i krajów, które oni reprezentują. W związku z powyższem autor przypomina, że zarówno interesy obu państw, jak też i stabilizacja Europy związana jest ze ścisłem porozumieniem i współpracą pomiędzy temi państwami. Francja i W. Brytanja nie mają powodów do konfliktu, natomiast mają wszelkie dane do współpracy. Obydwa kraje pragną pokoju i dobrobytu dla Europy i całego świata. Nie jest wrogim aktem wymierzonym przeciwko komukolwiek, jeżeli kraje te współpracują ze sobą dla osiągnięcia powyższego celu. Bezpośrednim celem obecnego spotkania jest niebezpieczeństwo ekonomicznego upadku państw, które tworzyły imperjum austrjackie. Omawiając plan Tardieu autor podkreśla, że sam powrót dobrobytu w tych państwach przyczyni się do dobrobytu Niemiec i Włoch. W związku z powyższem autor wypowiada się przeciwko projektom przyłączenia Włoch i Niemiec do unji monetarnej państw naddunajskich, stwierdzając, że nie byłoby to praktyczne.

The Daily Telegraph 4.IV, w art. wst. pisze, że wizyta Tardieu w Londynie jest zapoczątkowaniem szeregu międzynarodowych dyskusyj co do zastosowania środków dla ratowania tych państw w Europie, którym grozi ruina. Niedopuszczenie do upadku jest jedynym celem konferencji 4 mocarstw, która zbiera się w Londynie. Autor podkreśla, że trudności państw naddunajskich są tylko częścią zagadnienia finansowego niedomagania Europy środkowej oraz południowo - wschodniej. W zakończeniu autor wskazuje na to, że jeżeli wynikiem inicjatywy Tardieu będzie przyjęcie planu podobnego w zasadzie do jego pierwotnego — lecz o szerszym zakresie, to poparcie W. Brytanji dla takiego planu będzie uwarunkowane żądaniem traktowania „fair" jej handlu.

The Manchester Guardian 4.IV, w art. wst. pisze, że przyjazd Tardieu do Londynu oznacza wznowienie dyplomatycznych wysiłków, zmierzających do rozwiązania trudności ekonomicznych Europy. Autor podkreśla, że sytuacja ekonomiczna wszystkich państw Europy Środkowej i Wschodniej jest b. poważna. Upadek ekonomiczny i finansowy nawet najmniejszego z tych państw nie może być rzeczą obojętną dla reszty państw. Obecnie cztery państwa znajdują się nad brzegiem bankructwa. Pragną one otrzy-

wojskowe porwane są nowym „szałem" zainteresowania do Ukraińców. Wyrazicielem tych nastrojów jest organ francuskiego sztabu generalnego „France Militaire", który w art. wstęp. aktualizuje problemat federacji polsko-ukraińskiej, powołując się na dzieła Voltair'a oraz na ideologję Petlury. „Prawda" polemizuje z twierdzeniem „France Militaire" o całkowitej wolności, z jakiej korzystają Ukraińcy w Małopolsce Wschodniej, zaznaczając, że „Ukraina Zachodnia znajduje się 12 lat pod okrutnem jarzmem okupantów".

Izwiestja 5.IV. ogłaszają tekst przemówienia Mołotowa na posiedzeniu centralnej rady Osoawiachima. Większy ustęp tego przemówienia Mołotow poświęcił sytuacji międzynarodowej ZSSR. w związku z wydarzeniami na Dalekim Wschodzie. Mołotow oświadczył, że wśród emigracji rosyjskiej istnieją dwa prądy — jedni dążą do utworzenia buforowego państwa przeciwsowieckiego na sowieckim Dalekim Wschodzie, drudzy znowu, jak Miłukow i gen. Denikin są temu przeciwni zgadzając się na zbrojną interwencję państw przeciwko ZSRR. pod warunkiem, aby ta przyszła interwencja nie odbywała się kosztem utraty terytorjów rosyjskich. W ten sposób dojrzewają nowe awantury przeciwsowieckie. Nie należy również zapominać, że wróg klasowy wewnątrz ZSRR. aczkolwiek rozbity, nie został jednak całkowicie zniszczony i usiłuje przeciwstawić się socjalizmowi. Osoawiachim wskutek powyższych okoliczności powinien spełnić swoje zadanie wojskowe wychowania mas i przygotowania ich do obrony ZSRR.

Prawda 5.IV. poświęca art. wst. sowieckiemu przemysłowi tekstylnemu, którego produkcja w roku bieżącym ma powiększyć się przeciętnie o 30 proc. Pismo zaznacza, że wydajność pracy w przemyśle tekstylnym obniżyła się w roku ubiegłym o 15 proc. w porównaniu z planem. Procent towarów wybrakowanych w poszczególnych fabrykach wynosił w roku ubiegłym od 11 proc. do 50 proc. Zakłady wyrobów lnianych wykonują plany produkcyjne zaledwie w 65 proc. Pismo podkreśla konieczność podniesienia wydajności produkcji przemysłu tekstylnego w roku bieżącym.

Trybuna Radziecka 5.IV. w art.: „Wypaczanie leninowskiej polityki narodowościowej" pisze, że szkolnictwo polskie w Leningradzie, które miało obsługiwać dzieci licznych robotników Polaków wskutek t. zw. szowinizmu wielkomocarstwowego przestało prawie zupełnie istnieć. Do roku 1929-go w Leningradzie były 4 szkoły polskie, w których wychowywało się zgórą 500 dzieci. Obecnie 3 szkoły zostały przyłączone do odpowiednich szkół rosyjskich i tylko jedna szkoła z polskim językiem nauczania jeszcze istnieje. Zebrania rodziców Polaków wypowiedziały się przeciwko przydzieleniu do szkół rosyjskich. Nie bacząc na protesty ze strony rodziców, szowiniści wielkomocarstwowi z instytucyj oświatowych dokonali swego i szkoły zostały przydzielone do rosyjskich. Stan obecny szkolnictwa polskiego w Leningradzie jest taki, że grozi on ostatecznem upadkiem ostatniej szkoły polskiej. Władze szkolne postawiły wniosek zmierzający do przyłączenia tej ostatniej szkoły polskiej Nr. 10 do szkół rosyjskich. Frakcja komunistyczna polskiego domu kultury proletarjackiej uchwaliła rezolucję przeciwstawiającą się wnioskowi władz szkolnych w Leningradzie. „Trybuna Radziecka" apeluje w końcu do odnośnych czynników, aby nie wypaczały leninowskiej polityki narodowościowej w Leningradzie, który powinien być wzorem dla innych miast.

PROJEKT FEDERACJI NADDUNAJSKIEJ. KONFERENCJA 4-CH MOCARSTW.

Lokal Anzeiger 6.IV. w depeszy swego korespondenta londyńskiego donosi, jakoby porozumienie między premjerem Tardieu a Mac Donaldem doszło do skutku na tej podstawie, iż Tardieu przyrzekł poczynić ustępstwa na rzecz Niemiec na konferencji lozańskiej w kwestji reparacyjnej, o ile Niemcy już obecnie w Londynie zobowiążą się nie podnosić swych roszczeń, dotyczących Pomorza polskiego, Kłajpedy i polskiego Górnego Śląska.

Deutsche Allg. Ztg. 5.IV. w koresp. z Bukaresztu pisze, że polityka francuska, której wyrazem jest teraz plan naddunajski Tardieu'go, natrafia w Rumunji na pewne trudności, jak tego dowodzi oświadczenie min. Argetojanu. Bliższe zbadanie sytuacji finansowej Rumunji wyjaśnia, dlaczego ona okazuje powściągliwość wobec planów naddunajskich. Francja rozumie, że powodzenie tych planów zawisło od pomocy finasowej tym krajom; Francja oblicza tę pomoc na 30 miljardów fr. fr. Taka suma jednak zapewne nie wystarczy dla dopomożenia wszystkim tym krajom.

The Morning Post 4.IV. w art. wst. pisze, że spotkanie Tardieu i Mac Donalda jest demonstracją przyjaźni nietylko premjerów, lecz i krajów, które oni reprezentują. W związku z powyższem autor przypomina, że zarówno interesy obu państw, jak też i stabilizacja Europy związana jest ze ściślem porozumieniem i współpracą pomiędzy temi państwami. Francja i W. Brytanja nie mają powodów do konfliktu, natomiast mają wszelkie dane do współpracy. Obydwa kraje pragną pokoju i dobrobytu dla Europy i całego świata. Nie jest wrogim aktem wymierzonym przeciwko komukolwiek, jeżeli kraje te współpracują ze sobą dla osiągnięcia powyższego celu. Bezpośrednim celem obecnego spotkania jest niebezpieczeństwo ekonomicznego upadku państw, które tworzyły imperjum austrjackie. Omawiając plan Tardieu autor podkreśla, że sam powrót dobrobytu w tych państwach przyczyni się do dobrobytu Niemiec i Włoch. W związku z powyższem autor wypowiada się przeciwko projektom przyłączenia Włoch i Niemiec do unji monetarnej państw naddunajskich, stwierdzając, że nie byłoby to praktyczne.

The Daily Telegraph 4.IV. w art. wst. pisze, że wizyta Tardieu w Londynie jest zapoczątkowaniem szeregu międzynarodowych dyskusyj co do zastosowania środków dla ratowania tych państw w Europie, którym grozi ruina. Niedopuszczenie do upadku jest jedynym celem konferencji 4 mocarstw, która zbiera się w Londynie. Autor podkreśla, że trudności państw naddunajskich są tylko częścią zagadnienia finansowego niedomagania Europy środkowej oraz południowo - wschodniej. W zakończeniu autor wskazuje na to, że jeżeli wynikiem inicjatywy Tardieu będzie przyjęcie planu podobnego w zasadzie do jego pierwotnego — lecz o szerszym zakresie, to poparcie W. Brytanji dla takiego planu będzie uwarunkowane zadaniem traktowania „fair" jej handlu.

The Manchester Guardian 4.IV. w art. wst. pisze, że przyjazd Tardieu do Londynu oznacza wznowienie dyplomatycznych wysiłków, zmierzających do rozwiązania trudności ekonomicznych Europy. Autor podkreśla, że sytuacja ekonomiczna wszystkich państw Europy Środkowej i Wschodniej jest b. poważna. Upadek ekonomiczny i finansowy nawet najmniejszego z tych państw nie może być rzeczą obojętną dla reszty państw. Obecnie cztery państwa znajdują się nad brzegiem bankructwa. Pragną one otrzy-

mać pożyczkę. Francja posiada jeszcze pieniądze i może być gotowa ostatecznie udzielić pożyczki pod pewnemi warunkami. Ale pożyczki nie uratują sytuacji. Przyczynią się jedynie od odroczenia kryzysu, lecz z chwilą ich wyczerpania kryzys powróci w bardziej jeszcze ostrej formie. Te cztery państwa nie są zdolne zapłacić swoich długów, ponieważ nie mogą sprzedać swoich produktów i nie będą mogły ich spłacić dopóki inne państwa nie będą kupowały ich produktów. Autor w związku z powyższem wskazuje na konieczność ogólnego obniżenia taryf. Jest to konieczny warunek by handel mógł się ożywić. Jednakże byłoby zupełnie bezcelowe powiedzieć państwom Europy środkowej i wschodniej, by porzuciły swe restrykcje. Każde z tych państw ze swego indywidualnego punktu widzenia jest zmuszone przez siły, które są poza obrębem kontroli danego państwa, do stosowania restrykcyj, by czasowo choćby utrzymać się przy życiu. Autor robi zarzut mężom stanu, iż traktują całą sprawę tak, jakgdyby miała ona charakter przejściowy. Zarówno konferencja czterech państw w Londynie, jak i przewidywana w okresie późniejszym konferencja państw naddunajskich są wprawdzie krokami poczynionemi we właściwym kierunku, lecz mają charakter jedynie prowizorycznego zaradzenia złu. Autor podkreśla konieczność rozwiązania takich najważniejszych kwestyj, jak reparacje, długi wojenne oraz sprawy walutowe.

Il Popolo d'Italia 3.IV, w kor. z Londynu twierdzi, że w Anglji nie wierzy się w urzeczywistnienie bloku dunajskiego w myśl projektu Tardieu, z powodu rozbieżności dążeń między Austrją i Węgrami z jednej strony a państwami M. Ententy z drugiej. Pozatem dwa państwa najbardziej potrzebujące pomocy t. j. Austrja i Węgry nie wieleby zyskały z ograniczenia ich rynków zbytu do terenu samych tylko państw M. Ententy, a także te trzy państwa raczejby traciły niż zyskiwały przez ograniczenie ich rynków zbytu tylko do Austrji i Węgier.

Lietuvos Aidas 5.IV, w art. wst., nawiązującym do zwołania konferencji 4-ch mocarstw w sprawie federacji naddunajskiej, daje wyraz swemu pesymizmowi co do powodzenia tej konferencji, a to ze względu na różnicę poglądów mocarstw, biorących w niej udział. Dziennik pisze: „Można zgóry powiedzieć, że jest rzeczą wątpliwą, by rozmowy w Londynie wniosły coś nowego ponadto, co dały rozmowy Mac Donald'a z Tardieu".

SYTUACJA POLITYCZNA W NIEMCZECH.

Prasa niemiecka 6.IV, (demokratyczna i socjalistyczna) podaje obszerne sprawozdania z wyniku poszukiwań, przeprowadzonych przez władze pruskie w organizacji narodowo - socjalistycznej i przytacza liczne odpisy dokumentów, dowodzące, że Hitlerowcy przygotowali przewrót na 13 marca b. r. i zarządzili formalną mobilizację. Śledztwo wykazało następnie, że Hitlerowcy posiadają zorganizowaną i uzbrojoną armję z własnemi samolotami, służbą radjową, pionierami i innemi oddziałami technicznemi.

Deutsche Allg. Ztg. 7.IV, zamieszcza artykuł „Das Bürgerkriegsgespenst", w którym autor dowodzi, że nie należy zbytnio przejmować się hałasem, jaki wywołuje prasa lewicowa z powodu ogłoszenia pewnych dokumentów, dotyczących organizacji Hitlera. Autor zaznacza, że na wypadki należy jednak trzeźwo patrzeć, gdyż niema żadnych podstaw twierdzić, iż Niemcy bądź to uniknęły przewrotu, bądź też znajdują się w przededniu przewrotu. Przewrót mógłby dopiero wówczas nastąpić, gdyby państwowe władze nadal traktowały w taki sposób partję miljonową, jak to czyniły dotychczas, a mianowicie jakby chodziło tylko o małą grupę spiskowców, którąby można zgnieść przy pomocy środków policyjnych. Gdyby partja ta wzięła była udział w rządzie zaraz po wyborach 14 września, prawdopodobnie nigdyby nie rozrosła się do tak wielkich rozmiarów. Autor sądzi, że postępowanie rządu pruskiego wobec partji hitlerowskiej nie przyczyni się do wzmocnienia republiki.

Vossische Ztg. 6.IV, pisze, że fakt opowiedzenia się Hohenzollernów za Hitlerem jest w dziwny sposób traktowany przez prasę hitlerowską, która tak zapełnia szpalty reklamą dla Hitlera, iż dla Hohenzollernów prawie niema miejsca. Widocznie w obozie narodowych socjalistów protekcja cesarska budzi zakłopotanie. Dziennik zestawia ten postępek Hitlerowców z ustępem listu Hindenburga do marsz. Focha przed kilkunastu laty w odpowiedzi na żądanie wydania b. cesarza Wilhelma II. Wówczas Hindenburg ofiarował swoją osobę wzamian za Wilhelma, dowodząc, że wydanie cesarza byłoby zbyt poniżającem dla narodu niemieckiego. Tak postąpił Hindenburg, a Hohenzollernowie dziękują mu za to na swój sposób.

Rheinisch - Westfälische Zeitung 6.IV, pisze w związku z wyborami pruskiemi, że polska partja nie ma żadnych widoków na zdobycie mandatu. Polacy czynią starania, by zwiększyć liczbę swych głosów na Śląsku i ze wszystkich stron Niemiec ściągają Polaków na Śląsk, by tam głosowali na listę polską. „Skąd płyną pieniądze na wybory polskie, łatwo się domyśleć" — pisze dziennik.

Corriere della Sera 3.IV, w koresp. z Berlina wyraża zaciekawienie tem, jakie stanowisko zajmie „Stahlhelm" w związku z opowiedzeniem się b. konprinz'a i b. księcia saskiego za Hitlerem. Stanowisko b. konprinza może — zdaniem dziennika — skupić chwilowo całą prawicę niemiecką dokoła osoby hitlera. W każdym razie hitlerowcy będą w d. c. walczyli zaciekle, czego dowodzą zapowiedziane tysiące zebrań przedwyborczych.

LITWA A NIEMCY.
SPRAWA KŁAJPEDY.

Deutsche Tageszeitung 6.IV, podaje głosy prasy niemieckiej w Kłajpedzie oraz zaprzeczenie litewskie, jakoby mocarstwa nadesłały rządowi litewskiemu nową notę. Dziennik podnosi, że znamienne jest takie stanowisko Kowna i rodzi się przypuszczenie, że z łona państw, które podpisały statut Kłajpedy wychodzi zachęta dla Litwy; mnożą się oznaki, że Francja gra tu rolę dwulicową. Dziennik podnosi dalej, że kroki rządu niemieckiego nie wywołały najmniejszego wrażenia na ludności kłajpedzkiej.

Lietuvos Žinios 5.IV, w art. wst. wymienia przyczyny, które zniechęcają mieszkańców kraju kłajpedzkiego, zarówno Niemców jak Litwinów, do dobrego współżycia z Litwą. Przyczynami temi są: niski stan kultury litewskiej, niedemokratyczna forma rządów na Litwie i wreszcie uprzywilejowanie, z jakiego korzysta nawet w litewskich instytucjach rządowych w kraju kłajpedzkim język niemiecki; to ostatnie jest tylko zachęcaniem nacjonalistów niemieckich w kraju kłajpedzkim do wytrwania w ich dążeniach, zmierzających do całkowitego oderwania tego kraju od Litwy.

Druk „Kadra". Warszawa, Długa 50, tel. 11-86-30.

Drukowano na prawach rękopisu.